

DELHI PUBLIC SCHOOL

VISAKHAPATNAM STEEL PLANT

REVISION ASSIGNMENT 2019 - 20

Class: X

Sample Question Paper I

Subject: ENGLISH

Red Cross: How Hope Evolved

On June 24, 1859, Emperors Napoleon III and Franz Joseph I engaged in the Battle of Solferino, commanding a combined total of about 270,000 troops onto the field for a single day of battle. Nearly 40,000 were either dead, injured, or missing, many of whom were simply left to die on the battlefield. Later, spectators crowded the fields, looking for loved ones, searching for items they could sell, or simply taking in the horrors of the battle.

A Swiss businessman and social activist Jean Henri Dunant, who was travelling in Solferino witnessed all this. Jean Henri Dunant witnessed the atrocities of war as well as the countries not prepared or equipped to ease the suffering of those who had been injured in the Battle of Solferino. Dunant organized a group of volunteers to help bring water and food to the injured, to assist with medical treatment, or write letters to the families of those who were dying and he urged the public to create an organization which would assist the wounded, regardless of which side they fought for during times of war.

After that moment, he wrote the book, A Memory of Solferino, which urged the public to create an organization which would assist the wounded, regardless of which side they fought for during times of war. His writing inspired countless others to rally behind him in the creation of the International Federation of the Red Cross. The modern-day Red Cross began by devoting itself largely to disaster relief and epidemic treatment. This effort continues to this day. One of the easiest ways you can help the Red Cross is to make sure you are able to donate blood and make an appointment at the Red Cross website. But, donating blood isn't the only way you can help out—the Red Cross also encourages donating your time if you can. This is what the Red Cross wants everyone to know.

On the basis of your reading of the passage given above, answer the following questions:-

a. How many soldiers fought in the battle of Solferino on June 24?

- i. 270,000
- ii. 40,000
- iii. 230,000
- iv. 23,000

b. What is the correct order of the information given below:

- I. Dunant organised a camp of volunteers.
- II. Emperor Napoleon III and Franz Joseph I fought a battle.
- III. The book 'A Memory of Solferino' was written.
- IV. Dunant travelled in Solferino.

- (i) IV, III, II, I
- (ii) I, II, III, IV
- (iii) II, I, IV, III
- (iv) II, IV, I, III

c. The writer of 'A Memory of Solferino' was:

- i. Emperor Napoleon III
- ii. Franz Joseph I
- iii. Jean Henri Dunant
- iv. International Red Cross

d. The modern day Red Cross does not deal with:

- i. Blood donation
- ii. Disaster Relief
- iii. Epidemic Treatment
- iv. Writing a book

e. The most appropriate sub-heading to para 2 of the passage is:

- I. How International Federation of Red Cross Evolved!

II. Functions of Red Cross

iii. The Contributions of Jean Henri Dunant

iv. The Battle of Solferino

f. The aid provided by Dunant's volunteers during the battle of Solferino was:

I. to help bring water and food to the injured

II. to assist with medical treatment

III. to write a book

IV. to give relief in epidemic

(i) I and III

(ii) III and IV

(iii) I and II

(iv) II and III

g. You can donate your blood and your _____ to Red Cross.

h. Jean Henri Dunant participated in the war. (True/ False)

The Road to Success

1The Road to success is not straight; there is a curve called failure, a loop called confusion, speed bumps called friends, caution lights called family, and you will have flats called jobs. But, if you have a spare called determination, an engine called perseverance, insurance called faith, and a driver called God, you will make it to a place called success!

2.In spite of all our planning and preparation, unexpected challenges are certain to arise. The bumps in the road are unavoidable, but you'll never get to your destination if you aren't willing to drive over them. The difference between a disaster and triumph lies in whether or not you're prepared and willing to weather the storm. If you're ready, those bumps will become stepping-stones.

3.The key thing to realize is that working harder is same as working smarter. How do you work smarter? You just need to have the right skills. People want improved circumstances and better life without an improved self. They want victory without paying the price or making efforts. It really cannot happen without the other. Any improvements that have not been generated by improving yourself are superficial and short lived. If you want to have a better future, you have to change yourself. Stop worrying about

the various challenges that will come your way. Just believe in yourself and use them as stepping stones.

4.“Success”is getting whatever you want out of life without violating the rights of others. “It is not an accident. Success is the result of our attitude and our attitude is a choice. Hence success is a matter of choice and not chance.

5.Today success represents a holistic and positive attitude to life. Attitude is everything. Success is not restricted within some kind of brick and mortar premises. It assumes the individuality of a complete act executed withperfection; material achievements do not define life. We don't remember sports stars for the products they endorse but the spirit of achievement they represent. In the abundance of positive attitude underline the grandeur of a truly rewarding rich life.

6 Success can be measured from two standpoints—the external and the internal. Externally it is the measure of a job well done and recognition. Internally it the feeling of achievement and wholeness derived from the completion of a task or fulfillment of desire.

2.1 On the basis of your reading of the above extract, answer the following questions in30-40 words each:

(a) What qualities lead one to the place called success?

(b) What is the difference between disaster and triumph?

(c) How can one have a better future?

(d) Describe two ways to measure success.

2.2 On the basis of your reading of the above extract, answer the following:

(a) The synonym of 'victory' as given in paragraph 2 is _____

(i) Planning (ii) Preparation (iii) Triumph (iv) Challenges

(b) The synonym of 'surplus' as given in paragraph 5 is _____

(c) The antonym of 'Defeat' as given in paragraph 6 is _____

(I) Recognition (ii) Achievement (iii) Completion (iv) Success

d. The antonym of the word deep as mentioned in para 3 _____

SECTION B (GRAMMAR & WRITING SKILLS)

Q3. You are Neha/Nihal Singh, Computer In-charge of Army Public School. Your school wishes to buy 20 computers and computer accessories from Apple Inc., Nehru Place, New Delhi. **Draft a letter placing an order for the same.** (100-150 words)

OR

The government has urged the people of India to realize the dream of 'Clean India'. Write an article describing the measures that people can take for a cleaner and greener India You are Anju/Amit Kumar(100-150 words)

Q4. Complete the following story(150-200 words)

Once there was an old man. He had four sons. They always quarreled with one another. One fine day.....OR

Taking clue from the picture given above, write a story in 150-200 words

Q5. Complete the paragraph given below by filling in the blanks choosing the correct option from those that follow

Elephants (a) _____ the largest land mammals. Three species of elephants (b) _____ living today.

Elephants (c) _____ other Elephantidae were once classified with other thick skinned . The elephant's gestation period is 22 months, (d)_____ longest for any land animal.

a) (i) is (ii) are (iii) was (iv) were

(b) (i) are living (ii) have been living (iii) had been living (iv) will be living

(c) (i) with (ii) also (iii) and (iv)but

(d) (i) a (ii)an (iii) which (iv) the

Q6. The following paragraph has not been edited. There is one error in each line. Write the incorrect word and the correction in your answer sheet against the correct blank number.

Tsunami is a seriesinwaves (a)_____

generated in a bodyfromwater (b)_____

through animpulsivedisturbance (c)_____

causing damage to property or loss of life. (d)_____

Q7. Rearrange the following sets of words and phrases to form meaningful sentences-

a. of/ the world's /sugar cane / in Asia / over 40 percent / is produced

b. can be /used as fuel / ethyl alcohol / for cars / extracted / sugar cane / from

c. not the /only thing / can power/ automobiles / gasoline is / that

can be / alternative /energy source / an / hydrogen/ also

Section C – Literature

Q8 Read the extract given below and answer the questions that follow.

“He should be lurking in shadow,

Sliding through long grass

Near the water hole

Where plump deer pass.”

a. The poem, “A Tiger in the Zoo” is writtenby

- (i) Leslie Norris (ii) William Blake
 (iii) Peter Niblett (iv) Robert Frost
- b. The tiger should be lurking in the shadow
 (i) for his prey (ii) for taking rest
 (iii) for leisure (iv) for scaring others
- c. The deer frequents the water hole to _____
- d. The phrase 'lurking in the shadow' here means _____

OR

"I agreed that it was pretty disrespectful treatment. We did, however, search the house. Since it was only one storey high, Bill went round it, peering in at all the windows. We examined the barn and stable."

- a. Who does 'I' refer to?
 (i) Sinclair Lewis (ii) Carol Lewis
 (iii) Oliver Lutkins (iv) Leslie Norris
- b. What was Bill's profession?
 (i) Lawyer (ii) hack driver (iii) guide (iv) drama artist
- c. The disrespectful treatment faced by the speaker was _____
- d. The phrase 'peering in at all windows' here means _____

Q9. Answer any five of the following questions in 30 to 40 words each.

- a. Why did Hari Singh think that Anil's job was queer?
 B. Bholi was a neglected child. Explain.
 C. Why did Mr. Keesing call Anne 'an incorrigible chatterbox'?
 d. Nelson Mandela speaks of 'Twin Obligations'. Elucidate
 e. Why did Belinda tickle the dragon?
 f. How is bread an important part of life in Goa?

Q 10. Lencho had faith in God but lacked faith in humanity. Elaborate with reference to 'A Letter to God'. (100-150 words) OR

Life is full of trials and tribulations which can be overcome by a human being through his own efforts. Explain with reference to Kisa Gotami's life. (100-150 words)

Q11. Ostentation and vanity often land people in trouble. Matilda is an apt example of this. Justify. (100-150 words) OR

Valli shows extraordinary courage in taking a bus journey all alone. Explain how ability and courage are essential to fulfill one's dream. (100-150 words)

Subject: MATHEMATICS

General Instructions :

- (i) All questions are compulsory.
 (ii) The questions paper consists of 40 questions divided into 4 sections A, B, C and D.
 (iii) Section A comprises of 20 questions of 1 mark each. Section B comprises of 6 questions of 2 marks each. Section C comprises of 8 questions of 3 marks each. Section D comprises of 6 questions of 4 marks each.
 (iv) There is no overall choice. However, an internal choice has been provided in two questions of 1 mark each, two questions of 2 marks each, three questions of 3 marks each, and three questions of 4 marks each. You have to attempt only one of the alternatives in all such questions.
 (v) Use of calculators is not permitted.

SECTION A

- Q1. If n is an even natural number, then the largest natural number by which $n(n+1)(n+2)$ is divisible, is [1]
 (a) 6 (b) 8 (c) 12 (d) 24
- Q2. The value of x , for which the polynomials $x^2 - 1$ and $x^2 - 2x + 1$ vanish simultaneously, is [1]
 (a) 2 (b) -2 (c) -1 (d) 1
- Q3. X's salary is half that of Y's. If X got a 50% rise in his salary and Y got 25% rise in his salary, then the percentage increase in combined salaries of both is [1]
 (a) 30 (b) $33\frac{1}{3}$ (c) $37\frac{1}{2}$ (d) 75
- Q4. If the equation $(m^2 + n)x^2 - 2(mp + nq)x + p^2 + q^2 = 0$ has equal roots, then [1]
 (a) $mp = nq$ (b) $mq = np$ (c) $mn = pq$ (d) $mq = \sqrt{np}$
- Q5. If the common difference of an AP is 5, then what is $a_{18} - a_{13}$? [1]
 (a) 5 (b) 20 (c) 25 (d) 30

- Q6. If $x = p \sec \theta$ and $y = q \tan \theta$, then [1]
 (a) $x^2 - y^2 = p^2q^2$ (b) $x^2q^2 - y^2p^2 = pq$ (c) $x^2q^2 - y^2p^2 = \frac{1}{p^2q^2}$ (d) $x^2q^2 - y^2p^2 = p^2q^2$
- Q7. The area of a circular ring formed by two concentric circles whose radii are 5.7 cm and 4.3 cm respectively is (Take $\pi = 3.1416$) [1]
 (a) 43.98 sq. cm. (b) 53.67 sq. cm. (c) 47.24 sq. cm. (d) 38.54 sq. cm.
- Q8. The base radii of a cone and a cylinder are equal. If their curved surface areas are also equal, then the ratio of the slant height of the cone to the height of the cylinder is [1]
 (a) 2 : 1 (b) 1 : 2 (c) 1 : 3 (d) 3 : 1
- Q9. For finding the popular size of ready-made garments, which central tendency is used? [1]
 (a) Mean (b) Median (c) Mode (d) Both Mean and Mode
- Q10. Out of one digit prime numbers, one number is selected at random. The probability of selecting an even number is [1]
 (a) $\frac{1}{2}$ (b) $\frac{1}{4}$ (c) $\frac{4}{9}$ (d) $\frac{2}{5}$

(Q.11-Q.15) Fill in the blanks.

- Q11. L.C.M. of 96 and 404 is [1]
 Q12. (1, 2), (4, y), (x, 6) and (3, 5) are the vertices of a parallelogram taken in order, then the value of x and y are [1]

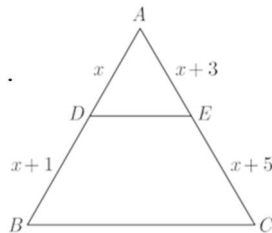
OR

If $x - y = 2$ then point (x, y) is equidistant from (7,1) and (.....)

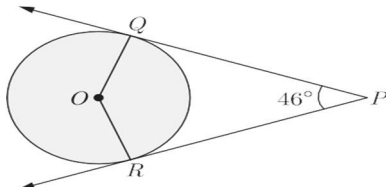
- Q13. In a right triangle ABC, right angled at B, if $\tan A = 1$, $\sin A \cos A = \dots\dots\dots$ [1]
 Q14. If the area of a circle is 154 cm², then its circumference is [1]
 Q15. If the volume of a cube is 64 cm³, then its surface area is [1]

(Q.16-Q.20) Answer the following

- Q16. In $\triangle ABC$, $DE \parallel BC$, find the value of x. [1]

- Q17. If PQ and PR are two tangents to a circle with center O. If $\angle QPR = 46^\circ$ then find $\angle QOR$. [1]

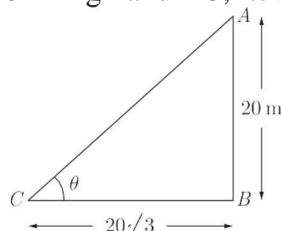

- Q18. To divide a line segment AB in the ratio 5:7, first AX is drawn, so that $\angle BAX$ is an acute angle and then at equal distance, points are marked on the ray AX, find the minimum number of these points. [1]

OR

To divide a line segment AB in the ratio 2:5, a ray AX is drawn such that $\angle BAX$ is acute. Then points are marked at equal intervals on AX. What is the minimum number of these points?

- Q19. In figure, a tower AB is 20 m high and BC, its shadow on the ground, is $20\sqrt{3}$ long. Find the Sun's altitude. [1]

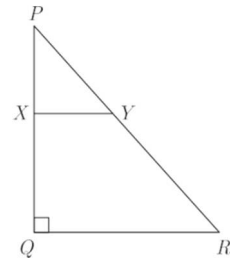
- Q20. The radius of sphere is r cm. It is divided into two equal parts. Find the whole surface of two parts. [1]

SECTION B

- Q21. Is the system of linear equations $2x + 3y - 9 = 0$ and $4x + 6y - 18 = 0$ consistent? Justify your answer. [2]
 Q22. Find the ratio in which the point (-3, K) divides the line segment joining the points (-5, -4) and (-2, 3). Also find the value of k.
 Q23. In the given figure, PQR is a triangle right angled at Q and $XY \parallel QR$. If $PQ = 6\text{cm}$, $PY = 4\text{cm}$ and

PX: XQ = 1: 2. Calculate the length of PR and QR.

[2]

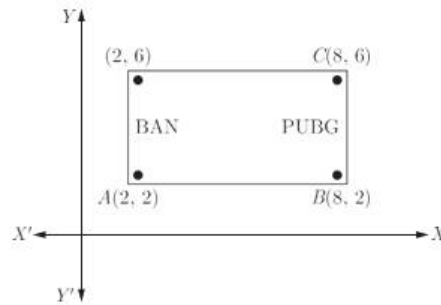

OR

In an equilateral triangle ABC, AD is drawn perpendicular to BC meeting BC in D. Prove that $AD^2 = 3BD^2$.

Q24. One tends to become lazy. Also, starting at your mobile screen for long hours can affect your eyesight and give you headaches. Those who are addicted to playing PUBG can get easily stressed out or face anxiety issues in public due to lack of social interaction.

To raise social awareness about ill effects of playing PUBG, a school decided to start “BAN PUBG” campaign, students are asked to prepare campaign board in the shape of rectangle (as shown in the figure).

(i) Find the area of the board.

(ii) If cost of 1 cm² of board is ₹8, then find the cost of board.

[2]

Q25. Find the number of plates, 1.5 cm in diameter and 0.2 cm thick, that can be fitted completely inside a right circular of height 10 cm and diameter 4.5 cm.

[2]

OR

A sphere of diameter 6 cm is dropped in a right circular cylindrical vessel partly filled with water. The diameter of the cylindrical vessel is 12 cm. If the sphere is completely submerged in water, by how much will the level of water rise in the cylindrical vessel?

Q26. Milk in a container, which is in the form of frustum of a cone of height 30 cm and the radii of whose lower and upper circular ends are 20 cm and 40 cm respectively, is to be distributed in a camp for flood victims. If this milk is available at the rate of ₹35 per litre and 880 litre of milk is needed daily for a camp, find how many such containers of milk are needed for a camp and what cost will it put on the donor agency for this. What value is indicated through this by the donor agency?

[2]

SECTION C

Q27. If one the zero of a polynomial $3x^2 - 8x + 2k + 1$ is seven times the other, find the value of k.

[3]

OR

Show that $\frac{1}{2}$ and $-\frac{3}{2}$ are the zeroes of the polynomial $4x^2 + 4x - 3$ and verify relationship between zeroes and coefficients of the polynomial.

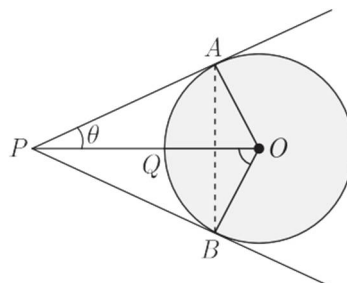
Q28. The tenth term of an A.P., is -37 and the sum of its first six terms is -27 . Find the sum of its first eight terms.

[3]

Q29. The vertices of ΔABC are $A(6, -2)$, $B(0, -6)$ and $C(4, 8)$. Find the co-ordinates of mid-points of AB, BC and AC.

[3]

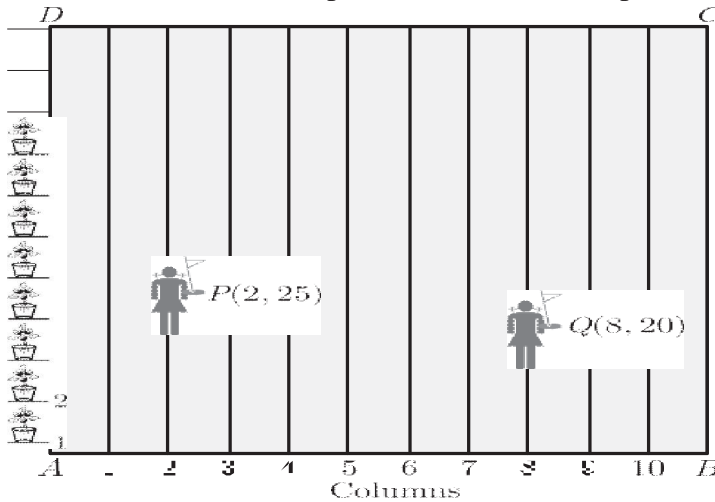
OR
Find the ratio in which the point $p(m, 6)$ divides the line segment joining the points $A(-4, 3)$ and $B(2, 8)$. Also find the value of m.

Q30. In the given figure, OP is equal to the diameter of a circle with center O and PA and PB are tangents. Prove that ABP is an equilateral triangle. [3]

Q31. To conduct Sport Day activities, in your rectangular shaped school ground ABCD, lines have been drawn with chalk power at a distance of 1 m each. 100 flower pots have been placed at a distance of 1 m from each other along AD, as shown in figure. Niharika runs $\frac{1}{4}$ the distance AD in the 2nd line and posts a green flag. Preet runs $\frac{1}{5}$ the distance AD on the eighth line and posts a red flag. [3]

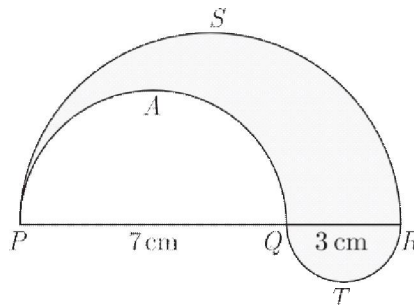
- (i) What is the distance between both the flags?
- (ii) If Rashmi has to post a blue flag exactly halfway between the line segment joining the two flags, where should she post her flag?
- (iii) Which mathematical concept is used in the above problem?

Q32. An aeroplane, when flying at a height of 4000 m from the ground passes vertically above another aeroplane at an instant when the angles of elevation of the two planes from the same point on the ground are 60° and 45° respectively. Find the vertical distance between the aeroplanes at that instant. (Use $\sqrt{3} = 1.73$) OR [3]

Two men on either side of a 75 m high building and in line with base of building observe the angles of elevation of the top of the building as 30° and 60° . find the distance between the two men. (Use $\sqrt{3} = 1.73$)

Q33. In the fig., PSR, RTQ and PAQ are three semi-circles of diameters 10 cm, 3 cm and 7 cm region. Use $\pi = \frac{22}{7}$. [3]

Q34. In class 10 A, there are 20 boys and 20 girls. In 10 B, there are 15 boys and 25 girls. One student is to be selected from each class. [3]

- (i) What is the probability of both being girls?
- (ii) What is the probability of both being boys?
- (iii) What is the probability of one boy and one girl?

SECTION D

Q35. Prove that $n^2 - n$ is divisible by 2 for every positive integer n. [4]

OR

If d is the HCF of 30 and 72, find the value of x and y satisfying $d = 30x + 72y$.

Q36. For Uttarakhand flood victims two sections A and B of class contributed Rs. 1,500. If the contribution of X-A was Rs. 100 less than that of X-B, find graphically the amounts contributed by both the sections. [4]

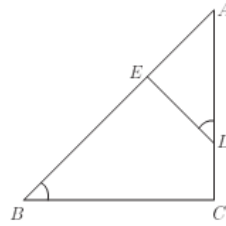
Q37. Two pipes running together can fill a tank in 11 minutes. If one pipe takes 5 minutes more than the

other to fill the tank, find the time in which each pipe would fill the tank separately. [4]

OR

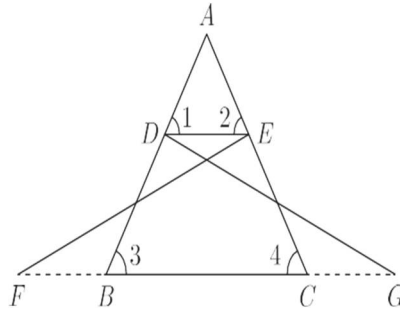
The perimeter of a right triangle is 60 cm. Its hypotenuse is 25 cm. Find the area of the triangle.

Q38. In $\triangle ABC$, if $\angle ADE = \angle B$, then prove that $\triangle ADE \sim \triangle ABC$. Also, if $AD = 7.6$ cm, $AE = 7.2$ cm, $BE = 4.2$ cm and $BC = 8.4$ cm, then find DE . [4]

OR

In the following figure, $\triangle FEC \cong \triangle GBD$ and $\angle 1 = \angle 2$. Prove that $\triangle ADE \cong \triangle ABC$

Q39. If $\cos \theta + \sin \theta = p$ and $\sec \theta + \operatorname{cosec} \theta = q$, prove that $q(p^2 - 1) = 2$ [4]

Q40. Find the value of x and y , if the median for the following data is 31. [4]

Classes	0- 10	10- 20	20- 30	30- 40	40- 50	50- 60	Total
Frequency	5	x	6	y	6	5	40

Subject: PHYSICS

- A concave mirror is distinguished from a convex mirror using the property of
 - Convergence
 - Divergence
 - Magnification
 - None of these
 1M
- In which of the following media will a ray of light bend most, if its angle of incidence to the surface of all media is same?
 - Water
 - Kerosene
 - Glycerine
 - Mustard oil
 1M
- When the ciliary muscles relax, the focal length of the lens
 - Remains the same
 - Increases
 - Decreases
 - None of these
 1M
- What is the force acting on a charge moving along the direction of the magnetic field?
 - Infinity
 - One
 - Zero
 - None of these
 1M
- A fuse is always connected with the electrical circuit in
 - Parallel
 - Series
 - Both in series and parallel
 - None of these
 1M
- Why are we looking at alternate sources of energy? 3M
- How does the strength of magnetic field at the centre of a circular coil of wire depend on
 - Radius of the coil 3M
 - Number of turns of wire in the coil ?
 - Strength of current flowing in the coil?
- Draw a ray diagram to show the (a)Position and (b)Nature of the image formed when an object is placed between F and P of a concave mirror 3M
- A 4 cm tall object is placed perpendicular to the principle axis of a convex lens of a focal length 24 cm. The distance of the object from the lens is 16 cm. Find the position, size and nature of image formed. 3M
- A 4 kw heater is connected to a 220 V source of power. Calculate
 - The electric current passing through the heater
 - The resistance of the heater.
 - The electric energy consumed in 2 hours use of the heater. 5M
- List three common refractive defects of vision and explain them. Suggest the way of correcting these defects. 5M

Subject: CHEMISTRY

. In the following questions a statement of assertion followed a statement of reason is given. Choose the correct answer out of the following choices.

- Assertion and reason both are correct statements and reason is correct explanation for assertion.
- Assertion and reason both are correct statements but reason is not correct explanation for assertion
- Assertion is correct statement but reason is wrong statement.
- Assertion is wrong statement but reason is correct statement

1. Assertion: Ionic compounds have low melting and boiling points

Reason: considerable amount of energy is required to break the strong inter ionic attraction.

2..Assertion: Mendeleev left some gaps in his periodic table.

Reason: These gaps are defects found in his periodic table.

3. Draw the structure of propanol.

4 a) A green salt on heating decomposes to produce a colorless suffocating gas and leaves behind a reddish brown residue. Name the salt and write the decomposition reaction.

b.) Give one example each where corrosion is an advantage and also a disadvantage.

5.a Why do saturated compounds burn with a non-sooty flame while unsaturated compounds give a sooty flame?

b) Give a chemical test to distinguish between saturated and unsaturated hydrocarbons.

6. Give reasons

- Dry HCl does not change the colour of dry litmus paper
- Plaster of Paris should be stored in a moisture proof container.
- Reaction of dil nitric acid with metals does not give H₂ gas.

7. Write chemical equations for

a. Extraction of Hg, Cu and Zn metals from their sulphides

b. Thermit reaction

8)a. Study the given part of periodic table and answer the following questions:

Period/Group	1	2	3 to 12	13	14	15	16	17	18
2	A	B			D	E	F	G	H
3	I			K			N		P

(i) Write the electronic configuration of I

(ii) What type of oxides are formed by K?

(iii) Write the common name for the family of elements H and P

(iv) Which element will form an anion with charge -1?

(v) Which element is non-metal with valency 3?

(vi) Write the formula of the compound formed between 'I' and 'N'

b. Mention any two disadvantages of Newlands theory of octaves.

9) An organic compound A is widely used as a preservative in pickles and has a molecular formula C₂H₄O₂. This compound reacts with ethanol to form a sweet smelling compound B.

a) Identify the compound A

b) Write the chemical equation for its reaction with ethanol to form B and name the process.

c) How can we get compound A back from B.

d) Explain cleansing action of soap with necessary diagram.

Subject: BIOLOGY

1. Raman a 50 year old man was admitted to a hospital The doctors performed many blood tests and found that blood of Raman contain some unwanted wastes in it. These wastes gets accumulated due to non-functioning of a pair of vital organs. Doctors suggested two options for the treatment of Raman.

a) Name the pair of organs which were not functioning properly. 1

b) What are the functions of these organs? 1

c) Name the ailment that Raman is suffering from. 1

d) What could be the two options for the treatment of Raman. 1

2. Arabari forest of Bangal is dominated by 1

a) teak b) sal c) bamboo d) mangrove

3. In a food chain the third trophic level is always occupied by 1

a) herbivores b) carnivores c) decomposers d) Producers

4. What will happen if :

3

- a) Peristaltic movements do not occur all along the oesophagus.
 b) There is no platelets in blood.
 c) Rings of cartilage are not present in the trachea.
5. a) Name the hormone which is injected to a diabetic patient. 3
 b) Why should we use iodised salt in our diet?
 c) What are the functions of estrogen?
6. A pea plant with blue colour flower denoted by BB is crossed with a pea plant with white flower denoted by ww. 3
 a) What is the expected colour of the flowers in F₁ progeny?
 b) What will be the percentage of plants bearing white flower?
 c) State the expected ratio of the genotypes BB and Bw in the F₂ progeny.
7. What is biomagnification? Explain by taking an example. 3
8. a) What are STDs? Name any one which is caused by virus and one by bacterial infection.
 b) Name four categories of contraceptives. 5
9. a) Draw the structure of a nephron and label the following on it:
 Glomerulus , Bowman's capsule, Renal artery , collecting duct
 b) What happens to glucose that enters the nephron along with filtrate? 5

Subject: SOCIAL SCIENCE

General Instructions:

- The question paper has 35 questions in all.
- Questions from serial number 1 to 20 are objective type questions. Each question carries 1 mark. Answer them as instructed.
- Questions from serial number 21 to 28 are 3 marks each. Answer in 80 words.
- Questions from serial number 29 to 34 are 5 marks each. Answer in 120 words.
- Question number 35 is a map question of 6 marks with two parts 35 (a) and (b) from History and Geography respectively.

-
- Which one of the following industries use bauxite as a raw material?(a) Cement (b) Aluminium (c) Steel (d) Copper
 - What is a national party?
 - _____ is an asset that the borrower owns and uses as a guarantee until the loan is repaid to the lender.
 - Watermelon is grown during Zaid season. True/False.
 - What determines the main sources of income for the banks?
 - From which of the following trade did the early Indian enterpreneurs make a fortune?
 (a)paper (b) cotton textiles (c)silk textiles
 - Which one of the following is not a cause of communalism?
 (a)When one religion is discriminated against other (b) Religion is taken as the basis of the nation. (c) Demands of one religious group are formed in opposition to another (d) State has no religion.
 - Who remarked "When France sneezes the rest of Europe catches cold"?
 - Name the city in China, which became the hub of new print culture in the late 19th century.
 - Match List I with List II .

List I	List II
1.State	A.Prime Minister
2.Municipal Corporation	B.Governor
3.Union of India	C.Sarpanch
4.Gram Panchayat	D.Mayor

- Cotton is a _____(natural/manufactural) product and cloth is a _____(natural/manufactured) product.
- Who brought the printing press first to Goa?(a) Dutch (b) Japan (c) Portuguese (d) China
- Which sector has contributed the most to the employment?
 (a) Secondary (b) Primary (c)Tertiary (d) organised
- What is a cheque?
- Who wrote the autobiography Amar Jiban?
 (a) Raja Rammohun Roy (b) Rashsundari Debi (c) Pandita Rama Bai (d) Begum Rokaya
- What does the term patriarchy refer to?
- What do you mean by Fair Globalisation?
- What is foreign investment?
- Which act did not permit plantation workers to leave the tea garden without permission?
- Minerals are deposited and accumulated in the strata of _____rocks.

21. What are the steps involved in the estimation of GDP ? Who conducts this process?
22. Highlight the state of agriculture in India that led to technological and institutional reforms.
23. In which region are most of the jute mills of India located? Why?
24. What steps can be taken to control soil erosion in the hilly areas?
25. How do democratic governments ensure transparency?
26. 'In the 18th century Europe, the peasants and artisans in the country side readily agreed to work for the merchants'. Explain in 3 reasons.
27. How did Mahatma Gandhi successfully organise Satyagraha movements in various places just after arriving in India? Explain by giving 3 examples.
28. Political parties use money and muscle power to win elections. Explain.
29. How did the Civil Disobedience Movement differ from Non-Cooperation Movement?
30. How did the Balkan issue become the reason for First World War?

(OR)

How did the female figures become allegory of the nation during the 19th century in Europe?

(OR)

Define balance of trade. Distinguish between favourable and unfavourable balance of trade. What is the importance of tourism?

32. Differentiate horizontal and vertical power sharing in modern democracies.
33. In India equal power is not granted to its constituent units. Explain with suitable examples.
34. Explain with the help of five examples how development could mean different things to different people.
35. A. On the political map of India locate and label the following :

1. Kandla Port
2. Koraput
3. North South corridor

35. B. On the same political map of India locate and label the following :

1. Indian National Congress was held at this place in 1929
2. Place of origin of Indigo planter's movement
3. Place where Gandiji broke the salt law ?

Subject: HINDI

निर्देश: (i) इस प्रश्न-पत्र के चार खंड हैं - 'क', 'ख', 'ग' और 'घ'

(ii) चारों खंडों के प्रश्नों के उत्तर देना अनिवार्य है।

(iii) यथासंभव प्रत्येक खंड के उत्तर क्रमशः दीजिए।

खंड-क

1. निम्नलिखित गद्यांश को ध्यानपूर्वक पढ़कर पूछे गए प्रश्नों के उत्तर लिखिए -

सफल वही होता है, जो समय के साथ चलता है। जलोगप्रत्येक कार्य की योजना पहले ही बना लेते हैं, वे अपने परिश्रम से सफलता की सीढ़ी पर चढ़ जाते हैं। किसी भी काम को हमें कल पर नहीं छोड़ना चाहिए, बल्कि समय के साथ चलना चाहिए क्योंकि जो व्यक्ति अपने काम को कल पर छोड़ता है, वह असफलता व विकट परिस्थितियों को आमंत्रित करता है। समय बहता प्रवाह है। जिस प्रकार बहता हुआ जल लौटकर नहीं आता, उसी प्रकार बीता समय भी कभी लौटकर नहीं आता। समय बहुत मूल्यवान है। उसका सदुपयोग यही है कि प्रत्येक कार्य निश्चित समय पर कर दिया जाए। उचित समय बीत जाने पर किया गया कार्य निष्फल होता है। उचित समय की प्रतीक्षा करनी पड़ती है। उसकी अगवानी करके उसका आशीर्वाद लिया जा सकता है क्योंकि समय को अपनी उपेक्षा सहन नहीं होती। यदि सारी रेलगाड़ियाँ समय पर छूटें और समय से पहुँचे; सारे लोग समय पर कार्य प्रारंभ करें और ठीक समय पर समाप्त करें तो सभी मनुष्यों का समय बच जाता है। ऐसा होने पर मनुष्य एक दिन में पहले से दुगुने काम कर सकता है। समय में बहुत ताकत होती है। जो समय का हाथ पकड़कर चलता है, समय उसे आसमान की बुलंदियों पर ले जाता है और जो

समय के साथ नहीं चलता, समय उसे ऊँचाई से नीचे की ओर ले आता है। जिस व्यक्ति ने समय की दशा और गति को समझ लिया, उस व्यक्ति को जीवन के प्रत्येक मोड़ पर सफलता रूपी रत्न की प्राप्ति होती है, अन्यथा उसे असफलता ही हाथ लगती है। महात्मा गाँधी, जवाहरलाल नेहरू आदि महापुरुष इसके जीते जागते उदाहरण हैं कि जो व्यक्ति समय के महत्व को समझते हैं, उसका सम्मान करते हैं, वे ऊँचे शिखर पर पहुँचकर विजयी होते हैं। अतः हम कह सकते हैं कि मानव जीवन की सफलता के पीछे सबसे बड़ा हाथ समय के सदुपयोग का होता है।

- प्रश्न : (क) जीवन में सफलता किन्हीं मिलती है? 2
 (ख) किसी काम को कल पर छोड़ने से क्या हानि होती है? 2
 (ग) 'समय में बहुत ताकत होती है' - पंक्ति का क्या अर्थ है? 2
 (घ) जीवन के प्रत्येक मोड़ पर किसे सफलता मिलती है? 2
 (ङ) 'सदुपयोग' और 'सफलता' शब्दों के विलोम शब्द लिखिए। 2

खंड-ख

2. शब्द किसे कहते हैं? दो उदाहरण लिखिए। 1
 3. निर्देशानुसार वाक्य रूपांतरण कीजिए(किन्हीं तीन का) - 3
 (क) अध्यापक के आते ही कक्षा में बच्चे शांत हो गए।(संयुक्त वाक्य में)
 (ख) बारिश हुई और हरियाली छा गई।(सरल वाक्य में)
 (ग) मैं घर पहुँचा और बारिश होने लगी।(मिश्र वाक्य में)
 (घ) कुत्ता भौंका और चोर भाग गया।(सरल वाक्य में)
 4.(क) विग्रह करके समास का नाम लिखिए (किन्हीं दो का)- 2

लाभ-हानी, ग्रामपंचायत, मनचाहा

- (ख)समस्त पद बनाकर समास का नाम लिखिए(किन्हीं दो का)- 2

सेना का नायक, दो पहरों का समाहार, रोग से मुक्त

5. निम्नलिखित वाक्यों को शुद्ध करके पुनः लिखिए(किन्हीं चार का)- 4

- (क) मैं खेलने को बॉल लाया हूँ।
 (ख) बच्चों ने नाक में बल कर रखा है।
 (ग) तुम तुम्हारा काम करो।
 (घ) मैंने अभी नहीं खाना है।
 (ङ) ठंडा फ्रिज का पानी पीजिए।

6. निम्नलिखित मुहावरों के अर्थ लिखकर वाक्य बनाइए(किन्हीं दो का)- 4

- (क) घोड़े बेचकर सोना (ग) हाथ पाँव मरना
 (ख) किताबी कीड़ा (घ) तिल का ताड़ बनाना

खण्ड-ग

7. निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर दीजिए : 2+2+2=6

(क) 'ततारा-वामीरो कथा' के आधार पर बताइए कि प्राचीनकाल में मनोरंजन के लिए किस प्रकार का आयोजन किया जाता था?

(ख) लेखक निदा फाज़ली की पत्नी को घर की खिड़की में जाली क्यों लगवानी पड़ी?

(ग) सुभाष बाबू के जुलूस का भार किस पर था?

अथवा

बड़े भाई साहब छोटे भाई से उम्र में कितने बड़े थे और किस कक्षा में पढ़ते थे ?

9. सुभाष बाबू के जुलूस को 'ओपन लड़ाई' क्यों कहा गया है ? "डायरी का एक पन्ना" पाठ के आधार पर लिखिए। अथवा

'पतझड़ में टूटी पतियाँ' के 'झेन की देन' पाठ के आधार पर सिद्ध कीजिए कि सत्य केवल वर्तमान होता है और व्यक्ति को केवल उसी में जीना चाहिए। 5

10. निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर दीजिए : 2+2+2=6

(क) ईश्वर के वियोग में पीड़ित राम वियोगी की क्या स्थिति होती है?

(ख) 'आत्मत्राण' कविता में कवि ने करुणामय से क्या प्रार्थना की है?

(ग) 'कर चले हम फ़िदा' कविता में कवि ने किन-किन पौराणिक पात्रों का उल्लेख किया है?

अथवा

तोप कहाँ रखी गई है और क्यों ?

11. बिहारी ने जगत को तपोवन क्यों कहा है ? इसके माध्यम से कवि क्या संदेश देना चाहता है ? 5

अथवा

कबीर की साखियों का प्रतिपाद्य लिखिए।

12. आज समाज में रिश्ते-नातों के स्थान पर लोग किसे महत्व दे रहे हैं और क्यों ? इस धन केंद्रित मानसिकता के कारण कौन-कौन से दुष्परिणाम सामने आ रहे हैं ? धन केंद्रित मानसिकता से समाज को बचाने के लिए आप कौन-से उपाय सुझाना चाहेंगे ? विचार करके 'हरिहर काका' पाठ के आधार पर इसका उत्तर लिखिए। अथवा 5

ओमा कौन था? पाठ के आधार पर उसका वर्णन कीजिए।

खण्ड-घ

13. निम्नलिखित शीर्षकों में से किसी एक विषय पर 80-100 शब्दों में अनुच्छेद लिखिए- 6

(क) त्योहारों के लाभ

संकेत बिंदु - एकता की प्रक्रिया , आस्था और श्रद्धा के भाव , आपसी विश्वास की भावना का विकास , उल्लास व उमंग की अनुभूति

(ख) पुस्तकालय का महत्व

संकेत बिंदु - पुस्तकालय का अर्थ व महत्व , पुस्तकालय का वर्णन , पुस्तकालय के नियमों का पालन , पुस्तकालयों का अधिकाधिक प्रयोग

(ग) मन के हारे हार है , मन के जीते जीत

संकेत बिंदु - मनुष्य की सबसे बड़ी शक्ति ,मन की विजय का अर्थ , मन पर विजय प्राप्ति का मार्ग , सफलता में सहायक

14. छात्रावास के रसोईघर की नियमित सफाई की व्यवस्था करने के लिए छात्रावास के संचालक महोदय को पत्र लिखिए। 5

15. दिल्लीपब्लिकस्कूल,विशाखपट्टणम की ओर से दसवीं तथा बारहवीं कक्षा की बोर्ड परीक्षा की विशेष तैयारी हेतु विद्यार्थियों के लिए प्रत्येक रविवार को सुबह 10:00 से 2:00 तक अतिरिक्त कक्षाओं की निःशुल्क व्यवस्था संबंधी एक सूचना 20-30 शब्दों में लिखिए।

16. हमेशा बिजली चली जाने से उत्पन्न होने वाली समस्या पर दो महिलाओं की हुई बातचीत को संवाद के रूप में 50 शब्दों में लिखिए। 5

17. 'रेसिंग साइकिल' के लिए 25-50 शब्दों में एक आकर्षक विज्ञापन तैयार कीजिए। 5

విభాగం - ఎ

1. కిందిగద్యాంశాన్ని చదివికింది ఇచ్చిన ప్రశ్నలకి సరియైన సమాధానములు ఎన్నుకొని రాయండి.

$5 \times 2 = 10$

పూర్వపు హైదరాబాదు రాష్ట్రానికి ముఖ్యమంత్రిగా పనిచేసిన మహనీయుడు బూర్గుల రామకృష్ణారావుగారు. ఈయన బహు భాషావేత్త, మేధావి, రాజనీతిజ్ఞుడు. బూర్గుల రామకృష్ణారావు గారి స్వస్థలం మహబూబ్ నగర్ జిల్లా కల్వకుర్తి తాలూకాలోని పడకల్లు అనే గ్రామంలో మాతామహుల ఇంట్లో జన్మించారు. వీరి తల్లిదండ్రులు రంగనాయకమ్మ, నరసింగరావు గారులు. వీరి ఇంటి పేరు పుల్లమ రాజు వారు. రామకృష్ణారావు గారి వుద్యాభ్యాసం మహారాష్ట్రలో జరిగినందువల్ల అక్కడి వాడుక ప్రకారం, గ్రామం పేరైన బూర్గుల ఇంటిపేరుగా స్థిరపడింది. రామకృష్ణారావు గారు ఇంటివద్దనే ప్రాథమిక విద్యను అభ్యసించారు. ఆ కాలానికి తగినట్టుగా తెలుగు, ఉర్దూ, పార్సీ, ఇంగ్లీషు భాషలను నేర్చుకొన్నారు. హైదరాబాదులోని ధర్మవంత్ పాఠశాలలో 7వ తరగతి చదివారు. తరువాత బొంబాయిలో మెట్రిక్ పరీక్ష ఉత్తీర్ణులయ్యారు. హైదరాబాదులోని నిజాం కళాశాలలో ఇంటర్మీడియట్ పూర్తి చేసారు. 1920లో పూణేలోని ఫెర్గ్యూసన్ కళాశాలలో చేరి బి.ఎ. ఆనర్స్ పట్టభద్రులయ్యారు. ఈయనకు విద్యార్థి దశలో అనంతలక్ష్మమ్మతో వివాహం జరిగింది. 1950 జూన్ 12న అధికారంలోకి వచ్చిన ఎం.కె. వెల్దేడి ప్రభుత్వంలో రామకృష్ణారావు రెవెన్యూ మరియు విద్యాశాఖామంత్రిగా పని చేశారు. 1952లో జరిగిన ఎన్నికల్లో హైదరాబాదు రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రిగా ఏకగ్రీవంగా ఎన్నికైనారు. నాగార్జునసాగర్ నిర్మాణానికి 1955 డిసెంబరు 5వ తేదీన అప్పటి ప్రధానమంత్రి జవహర్ లాల్ నెహ్రూ గారితో శంకుస్థాపన చేయించారు. ఈయన ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్నప్పుడు ప్రతి జిల్లాకు ఒక కళాశాల, ఒక ఉన్నత పాఠశాల, మంజూరయ్యాయి. ఈయన విశాలాంధ్ర అవతరణకు విశేషమైన కృషి చేశారు. ఆంధ్రుల ఐక్యత కోసం తన ముఖ్యమంత్రి పదవిని త్యాగం చేశారు.

ప్రశ్నలు ;

1. బూర్గుల రామకృష్ణారావు ఏ గ్రామంలో జన్మించారు ? ()
అ) పడకల్లు ఆ) వరంగల్లు ఇ) చాగల్లు ఈ) వడగళ్ళు
2. బూర్గుల రామకృష్ణారావు భార్య పేరు ఏమిటి ? ()
అ) విజయలక్ష్మి ఆ) అనంతలక్ష్మమ్మ ఇ) సుబ్బలక్ష్మి ఈ) వీర లక్ష్మమ్మ
3. నాగార్జునసాగర్ నిర్మాణానికి ఏ సంవత్సరంలో శంకుస్థాపన జరిగింది ? ()
అ) 1945 ఆ) 1965 ఇ) 1955 ఈ) 1975
4. పూణేలోని కళాశాల పేరు ఏమిటి ? ()
అ) ఎట్కిన్సన్ కళాశాల ఆ) సెయింట్ జేవియర్ కళాశాల ఇ) మోడరన్ కళాశాల ఈ) ఫెర్గ్యూసన్ కళాశాల
5. బూర్గుల రామకృష్ణారావు ఇంటిపేరు ఏమిటి ? ()
అ) బూర్గుల ఆ) పుల్లమరాజు ఇ) పల్లంరాజు ఈ) పెమ్మరాజు

విభాగం - బి

2. కింది సూచించిన పేరు, చిరునామాలతో విషయాన్ని వివరిస్తూ లేఖ రాయండి. 1 X 5 = 5

“ మీ పాటశాలలో జరిగిన ఆటలపోటీలను గురించి వివరిస్తూ హైదరాబాదులోని శ్రీ వెంకటేశ్వర స్కూల్ లో చదువుతున్న మిత్రుడు రాంబాబుకు లేఖ రాయండి.”

2. కింది వాటిలో ఒక అంశాన్ని తీసుకొని ఒక వ్యాసం రాయండి. 1 X 8 = 8
- i) మాతృభాషలో విద్యాబోధన ii) విద్యార్థులు - క్రమశిక్షణ iii) ఆడవులు - సంరక్షణ iv) అవినీతి నిర్మూలన

విభాగం - సి

3. కింది పద్యపాదానికి గణవిభజన చేసి, దిగువనీయబడిన ప్రశ్నల కింద జవాబులలో సరియైన దానిని ఎన్నుకొని రాయండి. 4

“దరువగ జొచ్చినం బెరుగు తాలిమినీయదె వెన్న భాస్కరా!

4. పై పద్య పాదం ఏ వృత్త పద్యానికి చెందినది ?

అ) మత్తేభం ఆ) శార్దూలం ఇ) ఉత్పలమాల ఈ) చంపకమాల

ii) పై పద్య పాదంలోని గణాలు ఏమిటి ?

అ) స,భ,ర,న,మ,య,వ ఆ) మ,స,జ,స,త,త,గ ఇ) భ,ర,న,భ,భ,ర,వ ఈ) న,జ,భ,జ,జ,జ,ర

iii) పై పద్యపాదం లో యతి మైత్రి ఎన్నివ అక్షరం.

అ) 10 ఆ) 13 ఇ) 11 ఈ) 14

iv) పై పద్యపాదములో మొత్తం ఎన్ని అక్షరాలు ఉంటాయి ?

అ) 20 ఆ) 21 ఇ) 19 ఈ) 20

5. కింది ప్రశ్నలకి దిగువ ఇచ్చిన సమాధానాలలో సరియైన దానిని ఎన్నుకొని రాయండి.

i) శివాజీ కళ్యాణ దుర్గాన్ని సాధించాడు. వీరులకు సాధ్యముకానిది లేదు కదా ! ఇందులో అలంకారం ఏది?

అ) ఉపమాలంకారం ఆ) అతిశయోక్తి అలంకారం ఇ) అర్ధాంతరన్యాసాలంకారం ఈ) క్రమాలంకారం

ii) ఒక వస్తువుయొక్క గుణాన్ని గాని, లక్షణాన్ని గాని ఉన్నదాని కంటే ఎక్కువ చేసి చెప్పుట.

అ) ఉపమాలంకారం ఆ) అతిశయోక్తి అలంకారం ఇ) అర్ధాంతరన్యాసాలంకారం ఈ) క్రమాలంకారం

6. కింది ప్రశ్నలకి, దిగువ ఇచ్చిన సమాధానాలలో సరియైన దానిని ఎన్నుకొని రాయండి. $4 \times 1 = 4$

i) “ఔరార” – ఏ సంది?

అ) ద్వీరుక్త టకార సంది ఆ) ఆప్రేడిత సంది ఇ) పుంప్యాదేశ సంది ఈ) రుగాగమ సంది

ii) ‘గ్రాహ్యంబు’ అనగా? ?

అ) గమనించుట ఆ) గాలించుట ఇ) గ్రహించుట ఈ) గోప్యంగా ఉంచుట

iii) “అదంతంబు” అనగా ఏమి ?

అ) ‘అ’ అంతమున గల ఆ) ‘అ’ మొదట గల ఇ) ఆది అంతము గల ఈ) ఏదీ కాదు

iv) ‘తత్సమము’ అనగానేమి ?

అ) తెలుగు పదములతో సమానమైన పదం ఆ) సంస్కృత పదములతో సమానమైన పదం

ఇ) తమిళ పదములతో సమానమైన పదం ఈ) అచ్చ తెలుగు పదములతో సమానమైన పదం

7. కింది ప్రశ్నలకి, దిగువ ఇచ్చిన సమాధానాలలో సరియైన దానిని ఎన్నుకొని రాయండి. $2 \times 1 = 2$

i) దయావర్షం ఏ సమాసం?

అ) ద్వీగు సమాసం ఆ) రూపక సమాసం ఇ) బహువ్రీహి సమాసం ఈ) ద్వంద్వ సమాసం

ii) సమాసంలో రెండువ పదాన్ని ఏమంటారు??

అ) పర పదం ఆ) అన్య పదం ఇ) పూర్వ పదం ఈ) ఉత్తర పదం

8. కింది జాతీయాలలో రెండింటికి అర్థం రాసి, సొంత వాక్య ప్రయోగం చేయండి. $4 \times 1 = 4$

i) అరణ్య రోదన ii) తామరతంపర iii) ఉడుతాభక్తి iv) నీళ్ళు నములు

v. శ్రీకారం చుట్టు vi. నల్లేరుపై బండినడక vii. చిందరవందర viii. వీనుల విందు

9. కింది వాటిలో రెండు సామెతలకు అర్థాలు రాయండి. $2 \times 1 = 2$

i) బూడిదలో పోసిన పన్నీరు ii) దూరపు కొండలు నినుపు

iii) మానవ సేవే మాధవ సేవ iv) కందకు లేని దురద కత్తిపీటకెందుకు ?

10. కింది పదాలకు, దిగువ ఇచ్చిన వాటిలో సరైన పర్యాయ పదాలను ఎన్నుకొని రాయండి. $2 \times 1 = 2$

i) పురంధ్ర

అ) వనిత, మగువ ఆ) స్త్రీ, కొమ్మ ఇ) పై రెండు ఈ) ఏదీ కాదు

ii) వీణ

అ) వల్లకి, పల్లకి ఆ) విపంచి, హెషవతి ఇ) హయము, వల్లకి ఈ) పై వన్నీ

11. కింది వానిలో ఏదైనా ఒక ప్రశ్నకు జవాబు రాయండి. 1 X 4 = 4
- (i) వృద్ధుడు, ప్రయోజకుడైన యువకుని మధ్య ఉన్న సంబంధం ఎలాంటిది?
వారి మధ్య ఉన్న సంబంధాన్ని, అనురాగాన్ని మీ సొంత మాటల్లో రాయండి.
- (ii) రాజిధానిగా వెలుగొందిన అమరావతి గొప్పతనాన్ని విశ్లేషించండి.
12. కింది ప్రశ్నలలో ఒక ప్రశ్నకు క్లుప్తంగా జవాబు రాయండి. 1 X 2 = 2
- (i) వ్యవసాయదారుల కష్టాన్ని కవి ఏమని వివరించాడు?
- (ii) చిత్రవానికి దాని తల్లిపక్షి, తండ్రిపక్షి నుండి ఏమేమి సంక్రమించాయి?
13. కింది వానిలో రెండింటికి సందర్భ సహిత వ్యాఖ్యలు రాయండి. 2 X 3 = 6
- (i) ఆకాశం కడిగిన నీలి ముత్యంలా నిర్మలంగా ఉంది.
- (ii) ఆంధ్రదేశం అన్న పదంతో ఏ రాజకీయ పార్టీ లేకపోవడమే.
- (iii) బంగారం కరిగించి పోసినట్లున్న ఆ సంజ వెలుగుతో తడిస ముద్దువుతున్నాయి అక్కడి చెట్లూ, చేమలూ
- (iv) సత్సంగతి కంటే లోకమందు మేలేదియు లేదు.
14. కింది పద్యాలలో ఒక దానికి ప్రతిపదార్థం రాయండి. 1 X 7 = 7
- (i) అనవుడు నల్లనవ్వి కమలానన యిట్లను , లెస్సగాక,యో
మునివర ! నీవు శిష్యుణముంగొని చయ్యన రమ్ము విశ్వనా
ధునికృప పేర్మి నెందఱతిథుల్ చనుదెంచిన గామధేనువుం
బని గొనునట్లు పెట్టుదు నపారములైన యభీప్సితాన్నముల్
- (ii) నీరము తప్త లోహమున నిల్చి యనామకమై నశించు నా
నీరమె ముత్యమట్లు నలినీదళ సంస్థితమై తనర్చునా
నీరమె శుక్తిలో బడి మణిత్యము గాంచు సమంచిత ప్రభన్
బౌరుష వృత్తిలి ట్లధమ మధ్యము నుత్తము గొల్పువారికిన్.
15. కింది వానిలో ఒక ప్రశ్నకు - జవాబు రాయండి. 1 X 4 = 4
1. వైతిక విలువలు అంటే ఏమిటి ? మీరు గమనించిన విలువల్ని పేర్కొనండి.
2. మాణిక్య వీణ కవితా శారాంశాన్ని రాయండి.
16. కింది వానిలో రెండింటికి సందర్భ సహిత వ్యాఖ్యలు రాయండి. 2 X 3 = 6
- (i) నేడు నిన్నటి మరునాడు నిక్కువంబు.
- (ii) 'మీ చరణ ద్వంద్వమూలాన' యంచు వినిపించన్ , సుంత శాంతించుచున్.
- (iii) ఉగ్గడువుగ నుల్లసిల్లె ఘనకైరవషండము నిండు వెన్నెలన్ .
- (iv) పద్మిని పతిభక్తి సత్వమున మేలిమికిం గుటిదాన పొమ్మనన్.
17. కింది వానిలో రెండు ప్రశ్నలకు వ్యాసరూప సమాధానాలు రాయండి. 2 X 4 = 8
- (i) సమర్థులైన శిష్యులుగా రామలక్ష్మణులు ఎలా నిరూపించుకున్నారు?
- (ii) దండకారణ్యవాస వృత్తాంతం గురించి రాయండి
- (iii) శ్రీరాముడు సుగ్రీవుల స్నేహం విశ్లేషించండి.
- (iv) 'రామ రావణ యుద్ధానికి రామ రావణ యుద్ధమే సాటి' రామ రావణ యుద్ధాన్ని గురించి వివరించండి.

खण्ड- क

1)अपठित गद्यांशं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत -

एकस्मिन् स्थाने कश्चित् रजकः वसति स्म। तस्य एकः दुर्बलः गर्दभः आसीत्। अथ सः रजकः कुतश्चित् व्याघ्रचर्म प्राप्तवान् अचिन्तयत् च, अनेन चर्मणा प्रच्याद्य गर्दभं रात्रौ यवक्षेत्रेषु त्यक्ष्यामि। क्षेत्रपालाः च तं व्याघ्रं मत्वा न निष्कासयिष्यन्ति। एवं च कृते सः गर्दभः बहुकालं यावत् रात्रौ यवभक्षणं कृतवान्। एकदा तु कुतश्चित् गर्दभीशब्दं श्रुत्वा स्वयमपि तथैव शब्दम् अकरोत्। अथ ते क्षेत्रपालाः तं गर्दभं ज्ञात्वा लगुडप्रहारैः हतवन्तः।

एकपदेन उत्तरत. क (गर्दभःकस्य आसीत्?

ख)पूर्वं क्षेत्रपालाः गर्दभं किम् अमन्यत ?

II. पूर्णवाक्येन उत्तरत.क- गर्दभीशब्दं श्रुत्वा गर्दभः किम् अकरोत् ? ख- क्षेत्रपालाः गर्दभं कथं हतवन्तः?

III. भाषिक कार्यम् .क अनुच्छेदे 'वसति स्म' इति क्रियापदस्य कर्तृपदं किम् अगतवान् ?

रजकः, सिंहः, व्याघ्रः, वानरः

ख 'दुर्बलः गर्दभः' अन्योः विशेषण पदं लिखत ।

ग 'रात्रिः' इति पदस्य विपरीतार्थकं पदम् अत्र किम् ? सन्ध्या, दिनम्, सायम्, प्रातः

iv. अस्य अनुच्छेदस्य कृते समुचितं शीर्षकम् लिखत -

खण्ड -ख

2. आचार्याय सद्वृत्ति प्रमाणपत्रार्थं लिखिते पत्रे रिक्तस्थानानि पूरयत -

दिल्ली पब्लिक स्कूल

विशाखापटनम

दिनाङ्क.....

i.....महानुभाव !

सादरं नमोनमः ।

सेवायाम् इदं ii.....यत् यत् मया अस्मिन् एव वर्षे iii.....विद्यालयात्

प्रावेशिकी iv.....द्वितीय श्रेण्याम् उत्तीर्णा। v-----विद्यालयस्य दशम्याःvi.....क्रमाङ्कः त्रिंशत् इति अभूत्। vii

पादतन्दुकक्रीडायां सदा प्रमुखो viii ...गृहीतः। मम आचरणं विशुद्धं लोकप्रियञ्च आसीत्। इदानीम् ix... ..काञ्चन सेवां लब्धुं यत्नवान् अस्मि। कृपया यथाशीघ्रं मम सद्वृत्तप्रमाणपत्रं मम परिचयेन x..... ।

सबहु मानम्,

भवदीयः प्रियः शिष्यः ,

क ख ग

भवतां, मम, मान्य, निवेदनं, परीक्षा, कक्षायाः, मया, अहं, प्रेषणीयम्, भागः

प्रश्न 3. प्रदत्तशब्दानां सहायतया अधोलिखितस्य चित्रस्य वर्णनं संस्कृते पञ्चसु वाक्येषु कुरुत

मञ्जूषापुस्तकम्, पादपाः, मेघः, गावाक्षः, द्वारम्, उद्यानम्, भवनम्, बालिका, बालकः, वृक्षः -

4. अधोलिखितवाक्यानां संस्कृत भाषया अनुवादं कुरु - क. श्याम राम का छोटा भाई है। ख. गाँव के चारो ओर वृक्ष हैं।

ग. भारत ऋषि-मुनियों का देश है। घ. कठोर परिश्रम सफलता की जननी है।

खण्ड -ग

5.सन्धिं / सन्धिविच्छेदं कुरत- वर्षा+ऋतुः, अद्यैव, अनुच्छेदः, चम्+चलः ।

6...समासपदं विग्रहं वा क्रियताम् - पुरुषसिंहः, दशाननम्, पवित्रम् कर्म यस्य सः, शास्त्रेषु पण्डितः ।

7 प्रत्यय युक्तानि पदानि प्रकृतिं प्रत्यय च लिखत--- अर्च+ अनीयर्, गन्तव्यम्, लेख्यमानः, पठ+ शतृ ।

8. वाच्यानुसारम् कोष्ठकेषु प्रदत्तैः रिक्तस्थानानि पूरयत -

क तेन.....छात्र कथा लिख्यते । छात्राय, छात्रेण, छात्रैः, छात्रः

ख जनाः किमर्थम् इतस्ततःधाव् । धावन्ति, धावति, धावसि, धावामि

ग बालकेन स्वस्थेनभू । भूयते, भवति, अस्ति, वर्तते

9. अधोलिखितानाम् अङ्कानाम् स्थाने संस्कृतपदैः सम्यं लिखत

दिवाकरः..... (7.30)वादने विद्यालयं गच्छति ।

ख (सः (2.15.....वादने विद्यालयात् आगच्छति ।

ग (सः (6.00).....वादने उद्यानं गच्छति ।

घ (सः (7.45).....वादने भोजनं करोति ।

10. उचित अव्यय पदैः रिक्तस्थानानि पूरयत -

मोहनः- राम !त्वं गृहात्गच्छ ।

रामः-अहं त्वां गुरुः.....मन्ये ।

मोहनः- त्वं.....एतत् कथयसि ?

रामः -रात्रिः अस्ति।

किमर्थम्, सम्प्रति, बहिः, इति, कदापि, मा

11. अधोलिखितवाक्येषु रेखाङ्कितपदम् अशुद्धम् अस्ति। तं शुद्धम् कृत्वा लिखत -

क -भवान् कुत्र गच्छन्ति ?गच्छति(गच्छसि, गच्छथ, गच्छामि,

ख - सा बालिकाः क्रीडन्ति ।(तानि, सः, ताः, ते)

येन जनाः - ग शिक्षितः भवेयुः। (शिक्षितानि, शिक्षितम्, शिक्षिताः, शिक्षितान्)

घ- मम समीपे दश (पुस्तकः सन्ति ।पुस्तक, पुस्तके, पुस्तकाः)ानि(पुस्तकेषु,

खण्ड घ

12- अधोलिखितं गद्यांशं पद्यांशानाट्यांशं च पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत -

गद्यांशं - कश्चन निर्धनो जनः भूरि परिश्रम्य किञ्चिद् वित्तमुपार्जितवान् । तेन वित्तेन स्वपुत्रम् एकस्मिन्

महाविद्यालये प्रवेशं दापयितुं सफलो जातः । ततनयः तत्रेव छात्रावासे निवसन् अध्ययने संलग्नः समभूत् । एकदा स

पिता तनूजस्य रुग्णताम् आकर्ण्य व्याकुलो जातः पुत्रं द्रष्टुं च प्रस्थितः । परमर्थकाश्येन पीडितः स बसयानं विहाय

पदातिरेव प्राचलत् ।

I. एकपदेन उत्तरत -(क)कीदृशःजनः परिश्रमं कृत्वा धनमर्जितवान्?

(ख)सः कं महाविद्यालये प्रवेशं दापयितुं सफलः जातः?

II - पूर्णवाक्येन उत्तरत.किं विहाय सः पदातिरेव प्राचलयत् ?

IIIभाषिक कार्य - क- उपार्जितवान् इति क्रियापदस्य किं कर्तृपदम्?ख- 'धनम्' इति अर्थे किम् पदम् अत्र प्रयुक्तम्? [2]

पद्यांशं- कञ्जमलिनं धूमं मुञ्चति शतशकटीयम्।

वाष्पयानमाला संधावति वितरन्ती ध्वानम्।

यानानां पङ्क्तयो ह्यनन्ताःकठिनं संसरणम् ॥

.एकपदेनउत्तरत -i-किम् कञ्जमलिनं धूमं मुञ्चति ? ii- वाष्पयानमाला किम् कुर्वन्ती संधावति ?

पूर्णवाक्येनउत्तरत संसरणम् कठिनं कथं भवति - ?

भाषिककार्यम् -i- 'चलनम्' अस्य कः पर्यायः श्लोके आगतः ? ii-'शतशकटीयम्' इति कर्तृपदस्य क्रिया पदं किम् ?

नाट्यांशं- सिंहासनस्थः रामः। ततः प्रविशतः विदूषकेनोपदिश्यमानमार्गो तापसौ कुशलवौ

विदूषकः इत इत आर्यो -!

कुशलवौ -रामम् पसूत्य प्रणम्य च अपि कुशलं महाराजस्य ?

रामः न पुनरतिथिजनसमुचितस्य ,युष्मद् दर्शनात् कुशलमिव । भवतोः किं वयमत्र कुशलप्रश्नस्य भजनम् एव -
(आसनार्धमुपवेशयति) अहो हृदयग्राही स्पर्शः । (परिष्वज्य) कण्ठाश्लेषस्य ।

उभौ नयुक्तमध्यासितुम् । ,राजासनम् खल्वेतत् -

रामः सव्यवधानम् न चारित्रलोपाय । तस् -मादङ्क(अङ्कमुपवेशयति)व्यवहितमध्यास्यतां सिंहासनम् ।-

उभौ -अनिच्छां नाटयतः राजन् ! अलमतिदाक्षिण्येन ।

रामः अलमतिशालीनतया । -

1 (क)- एकपदेन उत्तरत -सिंहासने कः स्थः .? (ख) कुशलवौ कस्य समीपम् अगच्छताम्?

2 - पूर्णवाक्येन लिखत.-कयोः स्पर्शः रामाय हृदयग्राही आसीत् ?

3' (क) -भाषिक कार्यम् .अकुशलम् इति पदस्य विलोमपदं किं प्रयुक्तम् ?'

(ख) ' पात्रम् 'इत्यर्थे किं पदम् अत्र प्रयुक्तम् ?

(ग) तापसौ कुशलवौ अत्र विशेषणपदं कि ?'

12 .निम्नलिखितस्य श्लोकस्य अन्वयं पूरयत -

शरीरायसजननं कर्म व्यायामसंज्ञितम् ।

तत्कृत्वा तु सुखं देहं विमृदनीयात् समन्ततः ॥

अन्वय -शरीर आयसजननं विमृदनीयात् ॥ सुखं.....तु व्यायामसंज्ञितम्.....

प्रियवाक्य प्रदानेन ,सर्वे तुष्यन्तिजन्तवः ।

तस्माद् तदेव वक्तव्यम् वचने का दरिद्रता

अन्वय... सर्वे जन्तवः -(i)..प्रदानेन....(ii)..तस्मात्.....(iii).. एव.....(iv) वचने का दरिद्रता ।.....

अथवा

निम्नलिखितस्य श्लोकस्य भावं पूरयत -

वयोबलशरीराणि देशकालाशनानि च ।

समीक्ष्य कुर्याद् व्यायाममन्यथा रोगामाप्नुयात् ॥

भावार्थः - अस्य भावो अस्ति यत् जनस्य कर्तव्यम् अस्ति यत् सःस्व आयुःभोजतञ्चदृष्ट्वाशरीरं देशं.....

प्राप्स्यति ।.....कुर्याद्। अन्यथा तु सः शीघ्रमेव.....एव

मञ्जूषा,-बलम्,रोगान्,व्यायामम् ,समयम् ,

13.रेखांकित पदानि आधृत्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत -

(क) सर्वे प्रकृतिमातरं प्रणमन्ति । (ख) मयूरस्य नृत्यं प्रकृतेः आराधना ।

(ग) सिंहः वानराभ्यां स्वराक्षायाम् असमर्थः एवासीत् । (घ) स भारवेदनया क्रन्दति स्म ।

(ङ) उभौ शवं चत्वरे स्तापितवन्तौ ।

14. घटनाक्रमानुसारम् लिखत-

कृषकः तम् दुर्बलं वृषभम् तोदनेन अवर्तत । (ख) एकः कृषकः आसीत् । (क)

कृषीवलः क्रुद्धः अबवत् । (घ) तस्य समीपे द्वौ बलीवर्दी आस्ताम् । (ग)

तमुत्थापयितुम् बहु वारं (च)सः जवेन गन्तुम् अशक्तः च आसीत् । (ङ) यत्नमकरोत् ।

तयोः बलीवर्दयो एकः शरीरेण दुर्बलः आसीत्(ज)सःऋषभःहलमूढवा गन्तुम् अशक्तःक्षेत्रे पपात्।(छ)

.15उचित मेलनम् कुरुत पदानि पर्याय पदानि -

पपात्	अद्भुता
भृशम्	अपतत्
विचित्रा	अत्याधिकम्